

СОЮЗ СОЦІАЛІСТИЧНИХ РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛІК НА СХОДІ ЄВРОПИ.

В свій час ми подали докладні відомості про обговорення справи союзу радянських республік на пленумі Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету. Тут водночас (за українською радянською пресою та за стенографічними звітами з VII Всеукр. З'їзду Рад) головні відомості про перебіг цієї справи на VII Всеукраїнському З'їзді Рад, що відбувся в грудні 1922 року, та на X Всеросійському З'їзді Рад.

ДОКЛАД УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ПРО СОЮЗНЕ ОБ'ЄДНАННЯ РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛІК НА VII. ВСЕУКР. ЗІЗДІ РАД.

Доклад про союзне об'єднання радянських республік зробив на VII. Всеукраїнському З'їзді Рад заступник голови Ради Народних Комісарів України тов. Фрунзе.

“Товариші! — сказав Фрунзе. — Перед нами, перед робітниками і селянами, стоїть важна справа перегляду тих конкретних взаємовідносин між різними народами буржуазної Росії, які (взаємовідносини) виникли в процесі революції, в якій вилось практично вирішене національно-державні проблеми. Ви знаєте, що наш політичний союз радянських республік склався з кількох радянських держав, організованих різно: одні з тих держав об'єднали в союзі тільки військові справи, інші — військові, господарські, ще інші — військові, господарські і акордонну політику і так далі. Таких різноманітних форм державного будівництва і взаємовідносин вимагало в свій час саме життя, конкретні умови боротьби. Нині ми живемо в інших обставинах, в обставинах, які дають нам змогу внести більше плановості, єдності і організованості в справу національно-державного будівництва, в справу взаїмних відносин між республіками. З одного боку, за ці кілька років робітничтво і селянство на практиці переверило, що велика і дрібна буржуазія, підписавши гасла національного визволення, використувує національну почування як абсолютний захист від яких би то не було замахів і утихків, з якої-б то не було сторони. З другого боку, у відношенні до націоналізму буржуазії не менш виразно зазначити, що робітники і селяни не бачуть ґрунту для сепаратизму, для розднання народів і встановлення міцні норми союзу об'єднання. Проводячи сю між, ми повинні весь час стояти на ґрунті повної рівності всіх республік. В цьому відношенні не повинно бути ніякої різниці між найкращішою Російською Республікою і іншими Республіками — Українською, Білоруською, Закарпатською. Хоч ми і різноманісною своєю політичною вагою і господарськими ролями, але, не зважаючи на це, в області встановлення нової форми державного співжиття кожний з нас повинен мати однаковий голос з іншими. Принцип рівності повинен лежати в основі цілої системи наших міжреспубліканських відносин, в основі майбутньої союзової конституції.

Далі, товариші, я хочу вказати ще на один момент. А саме — будуючи спілку радянських республік, ми повинні мати на оці майбутні перепективи в існуючому житті інших народів Європи і всего світу. Ми повинні рахуватись з тим, що наша спілка не зможе і не буде існувати ізолювано. Ми повинні рахуватись з тим, що нині ми закладаємо основи майбутньої міжнародної, світової спілки радянських республік, що ми виконуємо форми співжиття для всіх народів світу. Тому, товариші, ми зовсім не випадково вибрали нову назву для нашої спілки радянських республік — назву — Спілка Соціалістичних Радянських Республік. Ми відмовляємось від старої назви, в тім і від назви “Російська Соціал. Федер. Рад. Республіка”, хоч ця остання назва має славу історичну та міжнародну авторитет... Мені приємно зазначити тут, що це по нашій ініціативі, по нашій волі, по ініціативі робітників і селян України закладають ся підвалини нового соціалістичного радянсько-

го будинка... Ми розважували справу, важку для практичних мас всего світа... Правительство України виробило проект декларації про утворення спілки соціалістичних радянських республік, а також проект основ конституції спілки радянських республік, які тут і подає вам на розгляд і ухвалу”. (З мови чутти вугук: “Нехай живе Спілка Соціалістичних Радянських Республік!” Вугук: “Слава!”, олески. Учасники З'їзду співають “Інтернаціонал”).

Сю декларация З'їзду Рад ухвалив одностайно.

Далі, товариші, я хочу вказати ще на один момент. А саме — будуючи спілку радянських республік, ми повинні мати на оці майбутні перепективи в існуючому житті інших народів Європи і всего світу. Ми повинні рахуватись з тим, що наша спілка не зможе і не буде існувати ізолювано. Ми повинні рахуватись з тим, що нині ми закладаємо основи майбутньої міжнародної, світової спілки радянських республік, що ми виконуємо форми співжиття для всіх народів світу. Тому, товариші, ми зовсім не випадково вибрали нову назву для нашої спілки радянських республік — назву — Спілка Соціалістичних Радянських Республік. Ми відмовляємось від старої назви, в тім і від назви “Російська Соціал. Федер. Рад. Республіка”, хоч ця остання назва має славу історичну та міжнародну авторитет... Мені приємно зазначити тут, що це по нашій ініціативі, по нашій волі, по ініціативі робітників і селян України закладають ся підвалини нового соціалістичного радянсько-

ДЕКЛАРАЦІЯ РОБІТНИКІВ І СЕЛЯН УКРАЇНИ ПРО УТВОРЕННЯ СПІЛКИ СОЦІАЛІСТИЧНИХ РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛІК.

Обговоривши справу союзу об'єднання, VII. Всеукраїнський З'їзд Рад ухвалив наступну Декларацию про утворення Спілки Соціалістичних Радянських Республік:

“Глибока співність класових інтересів пролетаріату усіх країн вичерпує необхідність вимагати як найбільшого зміцнення їхнього організаційного зв'язку і єдності перед лицем світового капіталу.

Класова солідарність робітників і селян Росії, України, Білорусі і Закарпатських земель на самім початку великої жовтвеної революції створила міцні підвалини тісного зв'язку і фактичної єдності робітників і селян в їх спільній боротьбі проти царства капіталістів і поміщиків. Тільки завдяки цьому братерському союзі, що зріс і зміцнів в грізній бурі громадянської війни, працюючи маси радянських республік змогли завоювати і відстояти свої права на владу, землю, фабрики і заводи проти замахів нападів об'єднаного табору капіталістичних хижаків всего світа.

Той відносний спокій, якого ми досягли ціною найбільших жертв і зусиль, і досі перебуває під загрозою повторення націоналістичних замахів з боку буржуазії і поміщиків. Тільки завдяки цьому братерському союзі, що зріс і зміцнів в грізній бурі громадянської війни, працюючи маси радянських республік змогли завоювати і відстояти свої права на владу, землю, фабрики і заводи проти замахів нападів об'єднаного табору капіталістичних хижаків всего світа.

БАНКРОЦТВО ДРУГОГО І ДВА З ПОЛОВИНОЮ ІНТЕРНАЦІОНАЛІВ.

(Кореспонденція до “Українських Робітничих Вістей”.)

Цілу суть меншевізму могли пізнати робітники в цілім світі через останні часи. Амстердамці і меншевики склали вправді мирові з'їзди. На них однак вони не могли дійти до угоди, бо меншевики кожного краю є зв'язані зі своєю рідною буржуазією, а зараз йде між буржуазією поодиноких країв боротьба о владу чи більшу участь на світовому ринку. Тому то не дивно, що між Вандервельдом, Клайном і Велсом не могло наступити порозуміння. Вони лише порозумілись щодо того, щоб далше обурювати робітників і не перешкаджати своїй буржуазії в її імперіалістичних замахів. Для обурення робітників, вони ухвалили кілька неважких резолюцій, дарма, що пр. в Галльї комуністи доказали безглуздість цих резолюцій, які нікого до нічого не обов'язують. Се є послідовна політика старого 2 Інтернаціоналу, що так сильно ослабив бою сили пролетаріату, який в серпні 1914 р. дав себе повести на поле різні. І зараз завдячує Пуанкаре 2 Інтернаціоналу, що він міг напасти серед мира безборонний край, що не має армії і покликуючись на недодержане постанов Версальського договору, в супроводі військ обсадили Рурський край і заняти для французької важкої промисловості вугільні копальні і доменні. Англійська Партія Праці, що має перший голос в 2 Інтернаціоналі, не побороює з міжнародного становища Версальський мир. Вони лише проти нього з національних причин, задля конкренції німецького пролетаріату, що завдяки сему мирові з'їзду до ролі європейського кулі, котрий своїм потужом збога чим міжнародну буржуазію, який він відроджує данину. Англійська Партія Праці ухвалила вправді палерові резолюції проти Версальського мира, які нікого не болять. Вони однак не уважали потрібним прийняти внесені комуністи, створити один пролетарський фронт про-

ти європейського імперіалізму. І в англійському парламенті, де вона представляє дуже поважну силу, вона не впливала на зміну політики свого уряду і не предложала своєї власної програми. Англійська Партія Праці ще й досі не веде соціалістичної пролетарської політики, вона не станула ще на класовому становищі.

Нічим не відмінене від її становища становище французьких центрів, що мають вправді повний рот фраз про братерство народів, що устроюють великі демонстрації в день смерті Жореса, а не мають однак ні волі ні сили виконати тестамент Жореса. Вони вдоволені вже з цього, що Пуанкаре дозволяє німецькому меншевізови Брайтшейдому промовляти в ринці смерті Жореса в Парижі. Французькі соціалісти з Лонге і Блюмом на чолі зовсім не розуміють і не хочуть розуміти свого завдання. Зараз гуляє французький мілітаризм. Зараз Франція найбільш мілітаристична держава. Франція буде відводити лодки, має велику армію в себе і удержує своїми грішми польську і югославську армії. А Лонге і Блюм сидять тихо і не задумують зорганізувати французький пролетаріат для акції проти французького мілітаризму.

Бельгійські соціалісти стоять цілком під впливом королівського соціаліста Вандервельде, який вважає справедливим Версальський мир. Італійські робітники знова відчують тепер на власній шкірі, до чого довела їх їхня тактика. Про відношені німецьких меншевиків ми вже нераз писали. Зв'язані зі своєю буржуазією, вони недопустили а навіть перешкаджали кожній пролетарській акції проти Версальського мира. Вони голосили, що слід виконувати постанови Версальського мира, що пролетарська боротьба проти него неможлива, вони помагали

ПОСЛДНІ ХВИЛІ РОЗСТРІЛЯНИХ.

(Уривок з промови д-ра Володимира Старосольського, вимовленої 12 грудня 1922 р. в Празі на святі в пам'ять розстріляних польською владою галицьких революціонерів Степана Мельничука і Петра Шеремети та погибшого трагічною смертю Івана Цепка.)

“Усіх членів відділу визнаємо винними в злочині дубітубства і засуджено Шеремету і Мельничука на кару смерті, а інших на в'язницю п'ять до шість літ.

У сей страшний момент оголошення засуду я не міг дивитися просто на Мельничука й Шеремету, але проте я бачив їх обличчя не задрожав. Спокійні, як і на протязі цілої розправи, вони тільки обидяли ся і поцілували ся.

Було ясно, що давно вже були вони рішені віддати своє життя, що рили ся на се ще тоді, коли переходили Збруч, чи коли склали свою частину, а може і скорше ще перед роками, коли вступали в ряди Українських Січових Стрільців.

Бо тільки сей, що глибоко передумавши, твердо рішив ся скласти за ідею своє життя, хто з сего думкою справді живить і зріс, міг задержати сей спокій, який зберегли вони.

А далі пішли отсі безконечні важкі три години, що віділяють засуд від його виконання, на протязі яких з кожного хвилиною неможливо зближало ся те страшне, те невідоме, що називається сі смертю.

Увесь той час були коло за судженні їх оборонці. І на протязі того часу спокійні були тільки Петро Шеремета і Степан Мельничук.

Про себе можу сказати, що я відчував ту, неначе-то хтось взяв у мене й мозок і серце і всяку можливість відчування. Неначе думав і відчував і все бачив і чув не я, а хтось инший за мене. В мені все було якесь чуже, немов дерев'яне або каміне. А проте я бачив і пам'ятаю виразно все, що діяло ся на протязі цих годин.

Два тільки сумніви мучили засуджених. Один щодо сього, як перенесуть їхні найближші їх смерть. І до них написали вони останні прощальні листи. А другий — се питання, чи зрозуміє народ, що вони йшли в бій за його долю і за його долю кладуть своє життя.

В ДАЛЕКІЙ КРАТНІ.

(Статя надіслана з Сан Франциско, Кал., За. Держ.)

Уважаю, що інтересно буде нашим імігрантам почути про діяльність, а головну про робітничий рух в сій найдалішій частині Зауценних Держав в Сан Франциско і в Каліфорнії взагалі. Українських поселенців в сій місці або і в цій каліфорній майже не значна кількість, порівнюючи до таких поселенців в східній Канаді чи в східних стейтах За. Держав. Тільки час від часу з'являть ся тут український, “подорожничий” робітник і то на короткий час тай мандрує далше.

Щодо організаційної діяльності, то як я довідав ся, була тут організація кілька років тому назад, але і та існувала з переривами. Пізніше, а власне з початком 1921 року, за ініціативою д-ра Г. Деніса з женою і кількох товаришів зорганізовано тут “Українське Робітниче Товариство Провісита”, котре має вже за собою корисні наслідки на робітничім полі.

Ціллю згаданого товариства є ознакомлювати своїх членів з народно-робітничими справами і помагати морально і матеріально робітничо-просвітним організаціям і часописям, помагати тим часописям, котрі мають за свою ціль і старують ся освободити працююче людуство з теперішнього рабства, з кайдан, облітних кровю працюючих, наложених на робітників і фермерів теперішню капіталістичною системою.

Колі-ж наслід з Радянських Республік, а саме з Приволжя розлучливий крик голодуючих о поміч, згадане товариство, при співучасті деяких російських одиниць, сформувало хор, в котрий ввійшли немало сил і енергії тт. Г. Деніс з женою, Іван Орлик з женою і рішени за посередництвом того хору збирати жертви на поміч голодуючим. Робота увіачає надзвичайним успіхом, бо українські пісні і стріли так зацікавили місцеву публіку, що мійські урядники запрошували хор до многих башинь міст Каліфорнії, обіцяючи йому добрий успіх.

По скінченню обідки доходу було поверх \$30.000, котрі зисстояло чимало офіційрів, поліційних комісарів і дозорців, чужа і ворожа публіка.

І перед ними задунали слова пісні: “Вставайте, гній і голодні!... Се співав Мельничук. А серед тих стін, серед ворожої публіки, тільки три оборонці були тими, що серцем відчували Мельничука, що його в'язало з великим народом, для якого він згинув.

І дивне почуване пережив я в сию хвилину: нібито це Мельничук, але я стою проти жовніврів, а далі почуте сорому за людськість і за себе й за всіх і бажане замінити ся з Мельничуком за місця.

І коли Мельничук переспівав першу строфу пісні — аж тоді упала сальва і глухо покотило ся тіло.

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Вийшла з друку і продається цікава книжочка п. н.

ЦЕРКВА І РАДЯНСЬКА ВЛАДА.

Если хочете знати як відноситься більшовицька влада до церкви, до справ віри, до церковних шлюбів, до храмів, если хочете знати кому служить церква і поли та чому поли так сказано виступають проти більшовицької влади, то прочитайте сю брошуру, яка коштує лише 5 центів.

Замовляти слати до: UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.